

Oslo, 10. oktober 2023

Høringssvar på Oslo kommunes utkast til strategi for tros- og livssynspolitikk

STL (Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn), som samler bredden av tros- og livssynssamfunn til dialog og arbeider for likebehandling, takker for muligheten til å svare på denne høringen.

Vi er svært positive til at Oslo er på vei til å få en konkret og aktivt understøttende tros- og livssynspolitikk, som er nødvendig for å sikre en livssynsåpen by. Oslo var første kommune som lagde et tros- og livssynsutvalg, som var godt og viktig første steg. Nå ser frem til at hovedstaden skal få en strategi, og vil gjerne gi noen innspill på veien, også til fremtidig byråd.

Et mangfold av tros- og livssynssamfunn fins i hele landet, og ingen er mer mangfoldige enn hovedstaden. Flere kommuner jobber nok med å finne ut akkurat hva dette krever av ny og tilpasset politikk og praksis. Derfor er det bra at Oslo kommune både kan lage et eksempel til inspirasjon, og gå i bresjen og høste erfaringer som alle kan lære av.

Etter at tros- og livssynsutvalget leverte rapporten «Tro det eller ei» er vi glade for at STL Oslo, som en selvstendig lokal dialoggruppe, er etablert og allerede bidrar positivt inn til den lokale tros- og livssynspolitikken. Vi vil gjerne støtte opp om deres høringssvar, med flere detaljerte tilbakemeldinger. Vi vil også understreke at kommunen bør bruke STL Oslo som en aktør som både kan bidra med kompetanse og et nettverk av byens bredde av tros- og livssynssamfunn.

Det er synlig at strategien tar utgangspunkt i «Tro det eller ei»-rapporten. Dette opplever vi som positivt, ettersom rapporten i sin helhet vurderes god, og vi uttrykte vår støtte til de aller fleste anbefalingene i vårt høringssvar den gang. Vi opplever at det er en gjennomgående positiv og fremtidsrettet tone, som ser på tros- og livssynssamfunn som en ressurs, samtidig som man ikke er naiv og adresser reelle utfordringer.

Vi registrer riktignok at det er flere elementer som er utelatt eller mer mangelfulle enn vi håpet. Det er likevel viktig for oss å fremheve at dette er en viktig og god start, og at ytterligere fremgang ønskes velkommen. Nedenfor følger noen konkrete tilbakemeldinger på utkastet.

Prinsippene overordnet

Det er bra at prinsippene er basert på de anbefalte prinsippene fra tros- og livssynsutvalgets rapport. Vi registrerer samtidig at prinsippene er færre og kortere, og at noen elementer er fjernet. Det vi er mest spørrende til er hvorfor delsetningen om at man skal kunne leve med sin tro eller livssyn *uten å risikere diskriminering eller hatefulle ytringer* er fjernet. Samtidig er det veldig godt at prinsippene inkluderer likebehandling, en anerkjennelse av at tros- og livssynssamfunn er del av frivillig sektor og intensjoner om både å øke kompetanse i kommunen og å samarbeide om å skape gode lokalsamfunn.

«Ytringsfrihet vs. religionsfrihet»

Under overskriften ovenfor skrives det om at rettigheter kan komme i konflikt og om hatefulle ytringer. Vi vil understreke at vi først og fremst er opptatt av å maksimere alle menneskerettigheter, ikke å sette

ulike rettigheter opp mot hverandre. Vi ønsker mest mulig av både yringsfrihet og religionsfrihet, og våre medlemssamfunn ønsker *ikke* en ny blasfemiparagraf av noen form, for å være tydelig på det. De første som lider når yringsfriheten innskrenkes er minoriteter.

Prinsipp 1 – Alle innbyggere skal kunne leve med sin tro, sitt livssyn og ikke-tro

Det er bra at det oppfordres til at myndighetene bidrar «til at diskusjonene føres med mest mulig saklighet». Det er også klokt skrevet om majoritet og minoritet, inkludert om meninger som kan oppfattes krenkende: «[flertallet] skal [...] ikke kunne pålegge en minoritet å opptre i strid med sin overbevisning» og «[religionsfrihet] innebærer også retten til å tro på ting som er krenkende for andre, men det betyr ikke at man har rett til å diskriminere andre». Dette er viktige prinsipper også i vårt dialogarbeid – både lokalt og nasjonalt – hvor tros- og livssynssamfunn trenes i å samarbeide i et uenighetsfellesskap.

Prinsipp 2 – Oslo kommune skal ha en helhetlig tilnærming til tros- og livssynsspørsmål

Det er positivt at det skal jobbes for å unngå fragmentering og sikre mer likebehandling. Vi er også glade for at det trekkes frem eksempler som «lån av lokaler, skole spørsmål eller helsehjelp.» Dette er områder som har opplevdes krevende tidligere, og det trengs en innsats for å sikre reell likebehandling i praksis.

Prinsipp 3 – Tros- og livssynspolitikken skal sikre likebehandling av innbyggere og tros- og livssynssamfunn

Det er et godt poeng at «[likeverdige] tjenester [ikke er] like tjenester – de må være tilpasset den enkelte bruker», og en viktig anerkjennelse at det ikke praktiseres likebehandling i tilstrekkelig grad i dag. Samtaler til beboere på sykehjem er et godt eksempel, hvor mangfoldet også bør styrkes ytterligere. Vi vil gjerne foreslå at slike samtale tjenester, der det er praktisk mulig, nevnes ved flere mulige navn, ettersom det brukes ulike begreper av ulike tros- og livssynssamfunn. Vi er kjent med i det minste disse: Livssynsbetjening, pastoral omsorg, eksistensielle samtaler og chaplaincy.

Vi er for øvrig glade for at det foreslås å endre «praksis i utleie av lokaler og utearealer», og antar at dette inkluderer steder som Oslo Rådhus og Rådhusplassen, slik det allerede har vært praktisert.

Prinsipp 4 – Tros- og livssynssamfunn er en del av sivilsamfunnet og frivillig sektor

Dette er en etterlengtet og viktig anerkjennelse, som tidligere har opplevdes uklart, og som har ført til situasjoner der tros- og livssynssamfunn i praksis har blitt ekskludert fra bl.a. lokaler og tilskuddsordninger. Det er også godt at sektoren trekkes frem som «viktig samarbeidspartner for kommunen», inkl. utlån/utleie av lokaler spesifikt.

Prinsipp 5 – Oslo kommune skal samarbeide med tros- og livssynssamfunn om samfunnsutvikling i byen, og om å skape gode lokalsamfunn og nabolag

Det er fint at tros- og livssynssamfunn anerkjennes som samlingssteder for innvandrere. Vi kaller det ofte «landingsplattform», og integrering er et tema vi jobber med. Det er også fint at det trekkes frem reelle problemstillinger og utfordringer, samtidig som det fremheves at «kunnskap og nedbygging av fordommer [er] viktig for å lykkes» og at tros- og livssynssamfunn i Oslo anses som «positive krefter som bør involveres mer i å skape gode lokalsamfunn og nabolag». Dette støtter vi helhjertet.

Avsnittet «Kommunen må i større grad ...» er spesielt godt. Vi vil i den sammenheng minne om tros- og livssynsutvalgets anbefaling om å opprette en stilling som tros- og livssyns koordinator.

Vi vil dessverre trekke frem den nyere erfaringen med håndhilsesaken her. Til tross for henvendelser til Utdanningsetaten fra oss om å adressere den åpenbare religiøse dimensjonen i saken, bl.a. i dialogmøter, har vi ikke blitt imøtekommet. Vi anser det som en grell kontrast til det som skrives godt om i utkastet angående det vi kaller «nødvendighetsdialog». Det skal være lov med uenigheter, men vi må snakke sammen, og aktuelle aspekter må adresseres. Det håper vi kommunen vil bidra mer til i fremtiden.

Prinsipp 6 – Oslo kommune skal øke kompetansen om tros- og livssynsspørsmål for å kunne bidra til likeverdige tjenester og tilbud til befolkningen

At det er behov for slik kompetanse, kunnskap og erfaring er en viktig anerkjennelse. Vi har allerede mye erfaring med å samarbeide med offentlige myndigheter bl.a. på felt som barnevern og negativ sosial kontroll. Vi vil gjerne fremheve at vi ikke først og fremst er så opptatt av detaljert kunnskap om «innholdet» i de ulike religionene, men hvordan å adressere spørsmål på en hensiktsmessig måte. STL er i ferd med å utvikle en fagavdeling som skal jobbe opp mot offentlige myndigheter for slik kompetansebygging og bidrar gjerne. Det vil bidra til bedre tjenester og tilbud, slik det skrives i utkastet.

Avslutning

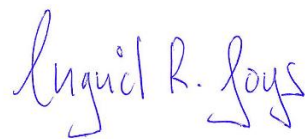
Vi vil gjenta at det vil være svært positivt om Oslo får en strategi for tros- og livssynspolitikkk – både for Oslo og for alle kommunene som kan ta inspirasjon fra dette. Det bidrar til det livssyns åpne samfunnet og bygger bedre lokalsamfunn og nabolag. Selv om det alltid vil være forbedringspotensial i en strategi, er dette et godt utgangspunkt vi ser frem til å få på plass.

Til slutt vil vi igjen vise til STL Oslo og deres egne høringssvar, som vi støtter opp om.

Med vennlig hilsen,
Samarbeidsrådet for tros- og livssynsamfunn v/

Trond Enger
styreleder

Ingrid Rosendorf Joys
generalsekretær